

TechnoRepublika

Strategia transformacji Polski

dr Andrzej Węgrzyn

SZYBKA ŚCIEŻKA

TechnoRepublika

Strategia transformacji Polski

**Jak zbudować państwo, które przewiduje,
działa i odpowiada przed obywatelem**

**DIAGNOZA POLSKI • MODEL 3A
PAŃSTWO SPRAWCZE
5 MISJI ROZWOJOWYCH
PRZEWODNIK OBYWATELSKI 2027**

dr Andrzej Węgrzyn

technorepublika.pl

© Copyright by Andrzej Węgrzyn, 2026

Wszelkie prawa zastrzeżone. Żadna część tej publikacji nie może być reprodukowana, przechowywana w systemach wyszukiwania ani przekazywana w jakiegokolwiek formie i jakimikolwiek środkami — elektronicznymi, mechanicznymi, przez kopiowanie, nagrywanie lub w inny sposób — bez uprzedniej pisemnej zgody autora. Cytowanie zgodnie z prawem autorskim i po wskazaniu autora oraz źródła.

Wydanie pierwsze, wersja cyfrowa (PDF).

Skład i przygotowanie do publikacji: TechnoRepublika.pl

Portal wiedzy i debaty programowej: technosanacja.pl

ISBN: [.....]

Zastrzeżenie: Egzemplarz zabezpieczony. Kopiowanie, wydzielanie treści i modyfikacja pliku zostały wyłączone w ustawieniach dokumentu.

JAK CZYTAĆ

Trzy prędkości jednej książki

Ta książka została zbudowana dla czytelnika, który ma mało czasu, ale nie chce kupować prostych odpowiedzi. Możesz zmieniać prędkość bez utraty sensu.

60 SEKUND	10 MINUT	PEŁNA KSIĄŻKA
Przeczytaj stronę „Sedno” i trzy zdania: droga, metoda, cel.	Czytaj ramki „W 30 sekund” oraz pięć misji w części V.	Przejdź przez sceny, mechanizmy, zarzuty, bezpieczniki i źródła.

TECHNOREPUBLIKA W 60 SEKUND

Polsce nie brakuje potencjału. Brakuje pętli wyniku.

Mamy ludzi, firmy, samorządy, naukę, położenie i doświadczenie. Zbyt często nie potrafimy jednak połączyć ich w system, który przewiduje problem, podejmuje decyzję, wykonuje ją, mierzy rezultat i poprawia błąd.

ROZPOZNANIE	DECYZJA	WYKONANIE	WYNIK	KOREKTA
-------------	---------	-----------	-------	---------

**TechnoSanacja jest drogą. Model Transformacji 3A jest metodą.
TechnoRepublika jest celem.**

Droga: naprawa oparta na wiedzy, odpowiedzialności i współpracy pokoleń.

Metoda: Antycypacja → Absorpcja → Adaptacja.

Cel: państwo sprawcze, technologiczne i republikańskie – silne działaniem, ograniczone prawem, kontrolowane przez obywatela.

NAJWAŻNIEJSZA TEZA

TechnoRepublika nie obiecuje państwa bez błędów. Obiecuje państwo, które wcześniej dostrzega ryzyko, ogranicza koszt błędu, ujawnia odpowiedzialność, potrafi zmienić kierunek i podlega kontroli obywatela.

TRZY POJĘCIA

Droga, metoda i cel

TECHNOSANACJA	DROGA	Ruch naprawy państwa: wiedza, odpowiedzialność, mierzalny rezultat i współpraca pokoleń.
MODEL 3A	METODA	Antycypacja zmiany, absorpcja zdolności i adaptacja reguł oraz instytucji.
TECHNOREPUBLIKA	CEL	Państwo, które widzi, wykonuje, mierzy, koryguje i odpowiada przed obywatelem.

SPIS TREŚCI

Spis treści

Roboczy spis rozdziałów. Numery stron należy uzupełnić po ostatecznej redakcji i składzie.

01 Państwo, które działa dopiero po kryzysie	16 Prezydent jako zintegrowana egzekutywa
02 Osiem struktur jednego problemu	17 Senat 100, sąd, administracja i sejmiki
03 Koniec łatwego doganiania	18 Referendum rozstrzygające i jednokadencyjność
04 Dlaczego dobre strategie nie działają	19 Kto kontroluje regulatora
05 Dziesięć frontów jednej transformacji	20 Jedno państwo finansowe i Polska produktywna
06 Nowe granice państwa	21 Energia dla bezpieczeństwa i przemysłu
07 Polikryzys i odporność totalna	22 Kapitał ludzki 3A i Program 2G
08 Polska jako państwo średnie, ale nie peryferyjne	23 Suwerenne państwo cyfrowe i innowacyjne
09 Czym jest TechnoRepublika	24 Odporność totalna i terytoria zdolne do działania
10 Państwo jako system operacyjny	25 Od czytelnika do współtwórcy
11 Model Transformacji 3A	26 Jak uczciwie tłumaczyć program
12 State Capacity 2.0	27 Lokalna kampania jako laboratorium sprawczości
13 Państwo przedsiębiorcze i misyjne	28 Kandydat jako właściciel misji
14 Administracja AI – szybka, lecz nie bezosobowa	29 Mandat, pierwsze 100 dni i publiczny pulpit
15 Prezydencki moment strategiczny	30 Od dyskusji do ruchu

Części: I – rozdziały 1–4 • II – 5–8 • III – 9–14 • IV – 15–19 • V – 20–24 • Aneks – 25–30

OD AUTORA

Książka o mechanizmie, nie o kolejnym haśle

Ta książka powstała dla człowieka, który żyje między powiadomieniem a terminem, pomiędzy troską o rodzinę a poczuciem, że wielkie decyzje zapadają poza jego zasięgiem. Nie proszę o dług zaufania. Proponuję język, za pomocą którego można sprawdzić każdą reformę – także tę opisaną na kolejnych stronach.

TechnoRepublika. Podstawy nie jest skrótem wcześniejszych wydań adresowanych do seniorów, młodego pokolenia, biznesu czy kandydatów. Jest samodzielną opowieścią o państwie widzianym jako żywy system: o ludziach, energii, danych, instytucjach, sprzężeniach zwrotnych i odpowiedzialności. Z tamtymi wydaniem łączy ją rdzeń pojęć, lecz nie rytm, przykłady ani sposób prowadzenia argumentu.

Nie przedstawiam technologii jako zbawienia. Narzędzie może skrócić kolejkę, ale może też ukryć błąd w skali miliona decyzji. Silniejsza władza może przełamać bezwład, ale może również przekroczyć granice. Dlatego obok każdej propozycji znajduje się zarzut i bezpiecznik. Reforma bez własnej krytyki jest reklamą.

Czytaj szybko albo wolno. Zatrzymuj się tam, gdzie propozycja dotyka Twojego życia. Najważniejsze pytanie nie brzmi: czy podoba Ci się nazwa? Brzmi: czy ten mechanizm zwiększa zdolność wspólnoty do działania i pozostaje pod kontrolą obywatela?

dr Andrzej Węgrzyn

sierpień. 2026

PROLOG

Trzy sprawy obywateli i zero odpowiedzialnych

Jedna rodzina, jedna firma i jedna gmina mogą tego samego dnia usłyszeć: „to nie leży w naszych kompetencjach”. Właśnie tam zaczyna się problem państwa.

Anna próbuje zorganizować opiekę dla ojca po hospitalizacji. Szpital kończy leczenie, przychodnia czeka na dokumenty, pomoc społeczna ma własną ocenę, a rodzina nie wie, kto widzi całość. Każda instytucja ma procedurę. Anna ma człowieka, który jutro wraca do domu.

Marek prowadzi firmę produkcyjną. Chce zainwestować, ale decyzja zależy od przyłącza energetycznego, pozwolenia, finansowania i dostępności techników. Każdy element ma inny kalendarz. Projekt jest opłacalny tylko wtedy, gdy kalendarze spotkają się w jednym roku.

Wójt niewielkiej gminy widzi rosnące ryzyko suszy i przerw w dostawie wody. Ma dane lokalne, lecz inwestycje, taryfy, środowisko i finansowanie przebiegają przez różne ścieżki. Kryzys będzie lokalny. Odpowiedzialność jest rozproszona.

Te historie nie dowodzą, że urzędnicy nie pracują albo że brakuje ustaw. Pokazują coś trudniejszego: państwo może wykonywać wiele poprawnych czynności i nie dostarczyć wspólnego wyniku. TechnoRepublika jest propozycją przebudowania tej logiki. Człowiek ma widzieć jedną sprawę, państwo – pełną mapę odpowiedzialności.

PYTANIE NA START

Kto jest właścicielem wyniku – nie pojedynczej czynności – i gdzie obywatel zobaczy termin, postęp oraz możliwość odwołania?

EPILOG

Państwo, które potrafi się poprawić

Dojrzałość instytucji nie polega na braku błędów. Polega na tym, że błąd zostaje zauważony, ograniczony, wyjaśniony i zamieniony w lepszą regułę.

Polska ma dość potencjału, by wejść w następny etap rozwoju. Nie wystarczy jednak dodać więcej programów do istniejącej architektury. Potrzebna jest zmiana sposobu łączenia decyzji: od silosów do misji, od aktywności do wyniku, od tajemnicy modelu do jawności założeń, od jednorazowej reformy do pętli uczenia.

TechnoSanacja opisuje drogę wspólnoty, która chce naprawiać państwo bez pogardy dla ludzi i bez kultu jednego lidera. Model 3A porządkuje pracę: zobacz zmianę, zdobądź zdolność, przebuduj reguły. TechnoRepublika wyznacza cel – państwo sprawcze i technologiczne, ale republikańskie, czyli ograniczone prawem oraz stale wystawione na obywatelską kontrolę.

Najtrudniejsze nie będzie wymyślenie narzędzia. Najtrudniejsze będzie przyjęcie, że każda decyzja potrzebuje właściciela, każdy program może zostać zamknięty, a każda instytucja – także ta wyposażona w najlepszy model AI – musi potrafić powiedzieć: dlaczego, za ile, do kiedy, z jakim skutkiem i co zrobimy, jeśli się mylimy.

ZDANIE KOŃCOWE

TechnoRepublika nie jest państwem, które nie popełnia błędów.
Jest państwem, które wcześniej dostrzega ryzyko, ogranicza koszt błędu,
ujawnia odpowiedzialność, potrafi zmienić kierunek i podlega kontroli obywatela.

ŹRÓDŁA I DALSZA LEKTURA

Jak sprawdzać argumenty

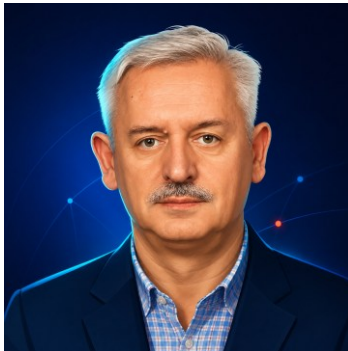
Ta szybka ścieżka ogranicza liczbę danych w tekście głównym. Poniższa mapa prowadzi do źródeł instytucjonalnych, ram prawnych i materiałów rozwijających argument.

ŹRÓDŁO	ZASTOSOWANIE	ADRES
TechnoRepublika	Portal książki i materiały rozwijające koncepcję.	technorepublika.pl/
TechnoSanacja	Manifest, wizja, postulaty, programy, biblioteka i standard debaty.	technosanacja.pl/
Komisja Europejska – Polska	Raporty krajowe, transformacja cyfrowa i praworządność.	commission.europa.eu/
Eurostat	Porównywalne dane społeczne, gospodarcze, demograficzne i energetyczne.	ec.europa.eu/eurostat/
Główny Urząd Statystyczny	Dane o ludności, gospodarce, pracy, nauce i regionach.	stat.gov.pl/
OECD – Poland	Analizy polityk publicznych, produktywności, edukacji i administracji.	www.oecd.org/poland/
World Bank – Poland	Dane rozwojowe i analizy instytucjonalne.	www.worldbank.org/en/country/poland
NASK / CERT Polska	Wiedza o cyberbezpieczeństwie i krajobrazie zagrożeń.	www.cert.pl/
EUR-Lex – AI Act i NIS2	Teksty prawa Unii Europejskiej dotyczące AI i cyberbezpieczeństwa.	eur-lex.europa.eu/
PSE	Dane i plany rozwoju krajowego systemu elektroenergetycznego.	www.pse.pl/
Konstytucja RP i ISAP	Podstawy ustrojowe i teksty aktów prawnych.	isap.sejm.gov.pl/

O AUTORZE

dr Andrzej Węgrzyn

Autor koncepcji TechnoRepubliki, TechnoSanacji i Modelu Transformacji 3A. Łączy perspektywę zarządzania, technologii, odpowiedzialności publicznej i współpracy pokoleń.

Kontakt i materiały

technorepublika.pl • technosanacja.pl

Nota metodologiczna

W tekście rozdzielono opis mechanizmu od oceny politycznej. Sceny otwierające są syntetyczne i służą objaśnieniu powtarzalnych problemów. Propozycje ustrojowe należy czytać jako materiał do debaty i dalszej weryfikacji prawnej, finansowej oraz konstytucyjnej – nie jako gotowy projekt aktu normatywnego.

Polsce nie brakuje potencjału. Brakuje mechanizmu, który zamienia potencjał w wynik.

Dlaczego państwo potrafi wykonać tysiące czynności, a obywatel nadal nie otrzymuje rozwiązania? Jak przygotować Polskę na demografię, AI, presję energetyczną i polikryzys? Jak połączyć sprawczość z kontrolą, technologię z prawami człowieka, a długi horyzont z demokratycznym mandatem?

„TechnoRepublika. Strategia transformacji Polski” prowadzi od zwykłej sprawy obywatela do projektu państwa, które widzi ryzyko, wykonuje decyzje, mierzy wynik i potrafi się poprawić. Krótkie rozdziały, sceny z życia, najmocniejsze zarzuty i konkretne bezpieczniki pozwalają czytać w trzech prędkościach: 60 sekund, 10 minut albo pełną ścieżką.

To nie książka o państwie bez błędów. To książka o państwie, które nie ukrywa błędu i umie zamienić go w lepszą regułę.